

NOVETATS

- rona: Universitat de Girona, 2007. 110 p.
- DIVERSOS AUTORS: *Excavacions arqueològiques de la muntanya de Sant Julià de Ramis*. Girona: Universitat de Girona, 2006. 206 p.
- DIVERSOS AUTORS: *La muntanya de Sant Julià de Ramis: Guia històrica i arqueològica*. Girona: Universitat de Girona, 2006. 83 p.
- DIVERSOS AUTORS: *Rhythms and cycles of countryside romanization*. Girona: Universitat de Girona, 2006. 146 p.
- DIVERSOS AUTORS: *Vuitenes Jornades d'Arqueologia de les comarques de Girona. Roses, 6 i 7 d'octubre de 2006*. Girona: Universitat de Girona / Generalitat de Catalunya, 2006. 756 p.
- EXIMENIS, Francesc: *Dotzè Llibre del Crestià I. Volum 1*. Girona: Universitat de Girona, 2006. 621 p.
- ESTIVILL MORGADES, Francesc; DOMÈNECH PONSATÍ, Josep: *Jo sóc pell*. Girona: Ajuntament de Girona, 2007. 48 p.
- FIERZ-DAVID, Linda [trad.: Ana Becciu]: *La Villa de los Misterios de Pompeya*. Girona: Atalanta, 2007. 267 p.
- GEIS NIELSEN, Christian [et al.]: *Cartografia geoambiental de la Costa Brava Meridional*. Girona: Universitat de Girona, 2006. 104 p.
- GELI, Anna M.; PÈLACH, Ignasi [coord.]: *Aproximació a les competències en els nous títols de mestre*. Girona: Universitat de Girona, 2006. 137 p.
- GIRONELLA DELGÀ, Anna [ed.]: *Llibre Gros de la ciutat de Girona (1386, 1596-1702)*. Lleida: Pagès Editors, 2007. 429 p.
- JANÉ CHECA, Òscar: *Catalunya i França al segle XVII: Identitats, contradiccions i ideologies a l'època moderna (1640-1700)*. Catarroja: Editoria Afers, 2006. 462 p.
- JIMÉNEZ SUREDA, Montserrat: *Girona, 1793-1795: Guerra gran i organització política a la monarquia dels Borbons*. Girona: Ajuntament de Girona, 2007. 637 p.
- JUBERT GRUART, Joaquim: *Diego Ruiz, Prudenci Bertrana i La locura de Álvarez de Castro*. Girona: CCC Edicions, 2007. 332 p.

de fauna i flora, una llacuna permanent, s'han fet itineraris, miradors, campanyes divulgatives... i ara, amb la publicació del llibre del botànic Gabriel Mercadal, també se n'ha recuperat la història. L'afició de Mercadal per la història local, però sobretot la seva obsessió per delimitar la superfície ocupada per l'antic estany, han portat a aquest botànic especialista en els prats de dall de la terra baixa catalana a recollir molta informació sobre la llacuna, i a treballar-la i analitzar-la per tal de donar-la a conèixer d'una forma atractiva i entenedora.

La primera gran aportació del llibre és la delimitació cartogràfica dels límits de l'estany a partir de diversa documentació cartogràfica antiga, entre la qual destaquen tres mapes inèdits del fons Medinaceli, donat l'any 2001 pel darrer propietari directe de les terres de l'antic estany a l'Arxiu Municipal de Sils, els manuscrits de la capellania de Sils que es troben a l'Arxiu Capitular de Girona, i diversos mapes antics de Catalunya dels segles XVII i XVIII, de la regió de Girona del segle XIX i principi del segle XX i els mapes locals de final del segle XX i principi del segle XXI. Aquests mapes s'han comparat amb les fotografies aèries del conegut com a vol americà (1956), i l'autor s'ha valgut de les noves tecnologies de la informació ge-

ogràfica i el treball de camp per representar cartogràficament els límits geogràfics i administratius de l'estany. Aquesta acurada cartografia dels límits de l'estany serveix per calcular-ne les dimensions i, alhora, per contraposar-les amb les mesures estimades al llarg del temps per diversos autors.

L'anàlisi detallada dels mateixos documents cartogràfics antics de la llacuna permet a l'autor resoldre una altra de les incògnites de l'estany: què són, on es localitzen i en quin estat es troben els seus termes, nom que reben les fites de pedra tallades que es col·locaven al voltant de l'estany per tal de delimitar-ne la superfície. Malauradament, es confirma allò que ja s'intuïa: el seu estat és dolent, i només se n'han pogut localitzar 23, de les prop de 200 que hi degué haver, segons la documentació cartogràfica antiga.

El llibre finalitza amb un recull d'hidrònims originals dels cursos fluvials de l'estany, els quals també han estat convenientment localitzats, en un lloable exerci-

ci de recopilació i preservació del ric patrimoni topogràfic que acostumen a tenir els espais que, com aquest, han estat i continuen dominats per l'aigua.

Anna Ribas Palom

Els artesans de Rafael Masó

Pujol i Coll, Josep.

La Casa Teixidor, de Masó. El promotor, l'arquitecte i els seus col·laboradors.

Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics. Girona, 2007.

Passat l'equador de l'Any Masó, quan les «grans» exposicions havien tancat les portes –i en alguns casos iniciaven el periple de donar a conèixer l'arquitecte més enllà de Girona–, i semblava que deuria l'empenta amb què havia començat al setembre del 2006 un curs dedicat a reivindicar i popularitzar el més genial dels arquitectes gironins, el Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics va insuflar un nou aire en la celebració de l'efemèride amb una proposta dedicada precisament a la construcció de la seva seu: l'edifici de La Punxa. Es tracta d'una petita i mesurada mostra amb la qual Francesc Xavier Bosch i Josep Pujol han recuperat el procés constructiu de l'immoble i han posat nom als que amb el seu treball varen fer possible un dels edificis més bells

i emblemàtics de la ciutat. Més enllà de Masó, aquí els protagonistes són els forjadors Cadenes, els ceramistes Coromina, els picapedrers Xirgu i Caselles i el fuster Mota, és a dir, tots els artesans que amb el seu ofici van fer possible el projecte de Masó, i, en un paper destacadíssim, Alfons Teixidor, promotor de l'obra i per tant responsable últim de la materialització de les idees de l'arquitecte gironí.

Com en la majoria de casos, el més interessant de l'exposició (que es podrà veure fins al 7 de setembre) és la publicació que l'acompanya, en tant que element que perviu després de la clausura de l'exposició i, a més, perquè permet conèixer a fons i reposadament el resultat del treball que ha fet possible la mostra. A *La Casa Teixidor de Masó. El promotor, l'arquitecte i els seus col·laboradors*, com bé explica el títol, Josep Pujol dona a conèixer qui és qui en el projecte. Quan semblava que de Masó estava tot dit, Pujol, amb la seva incansable recerca, ha desempolsat alguns noms, com els dels picapedrers Xirgu i Casellas, que únicament havien estat esmentats en altres monografies, i els ha pogut dotar d'una cara i d'una carrera professional. Quan es parla dels artesans amb qui treballava Masó sempre apareixen els germans Coromina de la Bisbal, als quals també es dedica un capítol, però Pujol ha ampliat el cercle a tots aquells que van treballar directament

o indirectament en l'obra de La Punxa, dels quals ha intentat traçar una biografia.

Els diversos capítols en què està dividit el llibre es dediquen monogràficament a un element de l'obra: el promotor, el projecte arquitectònic, els ferros d'art, els vitralls, la ceràmica i la pedra. Aquesta estructura revela la concepció que regeix el projecte: posar a un mateix nivell tots els protagonistes del procés constructiu i defugir l'estructura tradicional de promotor, arquitecte i artesans. Aquests últims són ara tractats individualment, i l'autor dedica un capítol a qüestionar-se quina fou l'autèntica relació que varen mantenir amb l'arquitecte: foren creadors i col·laboradors en les obres de Masó, o simples instruments per materialitzar les idees de l'arquitecte? En aquest nou plantejament es reconeix també el paper del promotor, una figura sovint menystinguda en la història de l'arquitectura. A *La Casa Teixidor de Masó. El promotor, l'arquitecte i els seus col·laboradors*, Pujol recupera unes figures, com la de la família Cadenes, que

esdevenen peces clau per conèixer el panorama artístic de la Girona del primer terç del segle XX.

Gemma Domènech Casadevall

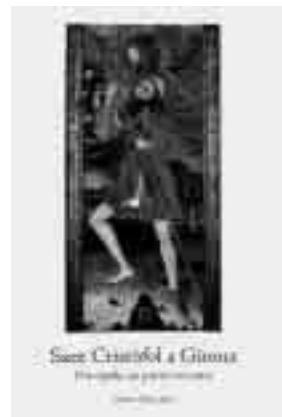
Sant Cristòfol i Girona

SÁNCHEZ, Anna.

Sant Cristòfol a Girona. Una capella, un portal i un carrer.
Museu d'Art de Girona.
Girona, 2007. 94 pàgines.

La present publicació podria haver estat un llibre típic, de repàs de la iconografia del sant, de les seves festivitats i de les ubicacions de les seves imatges a la ciutat. Tanmateix, un cop oberta la primera pàgina del llibre, el lector s'adona que va molt més enllà del que seria previsible. L'edició es presenta com un cabdell de fil gegant que l'autora permet anar desenredant a gust del lector. Ni tan sols és necessari seguir l'ordre dels capítols.

I és que el llibre dedicat a la veneració de sant Cristòfol és molt més que un repàs de la seva iconografia a Girona. La capella, el portal i el carrer són els motius que utilitza l'autora per endinsar-nos en la història de la ciutat, per transmetre'ns el misticisme de l'edat mitjana, les turbulències de la moderna i els nous usos de la contemporània. Mitjançant l'estudi de les diverses representacions del

sant, ens permet entrar a la vida de la confraria dels hortolans, conèixer els mecanismes de control per part del clavari i entendre quin era el seu funcionament. Ens ofereix un repàs històric de l'ocupació de les cases que delimiten el carrer Sant Cristòfol, actualment anomenat Bisbe Cartanyà. També dedica un capítol a una breu biografia del matrimoni Mathieu i revela quin paper van exercir en els encara avui denominats jardins de la Francesa.

A banda d'això, no descuida la principal finalitat de la publicació i presenta un estudi exhaustiu de tots els elements relacionats amb el sant a Girona.

És per tots aquests motius que diríem que aquesta és una publicació rodona. Si bé assoleix amb escreix l'objectiu d'apropar el lector a la veneració del sant i a tot el que comportà a nivell històric, no oblidia els petits detalls que poden fer de la seva lectura un plaer literari que ens permet estimar, una mica més, la ciutat immortal.

Marta Pi Vázquez